



INNOVATIVA OCH HÅLLBARA STÄDER

Rapporten *Innovative and Sustainable Cities* är avsedd att fungera som en allmän utvärdering och ingår som en del i översynen av Dublinfondens program om innovationer för den urbana miljön.

Rapporten omfattar fyra delar:

- Del 1 belyser begreppen innovation, bästa metod och benchmarking, samt behovet av en bredare definition av hållbarhet.
- Del 2 föreslår en metod och systematik för hur urban innovation skall bedömas och belyser hur konceptväxlingar, t.ex. själva begreppet hållbarhet, får återverkningar på innovationer i städerna och bästa metoder.
- Del 3 beskriver en sammanhållen, hållbar idealstad och visar exempel på en rad innovationer, bästa och bra metoder som förekommit i europeiska städer. Detta anses vara mycket användbart, eftersom det ger städerna möjlighet att jämföra sina ansträngningar, förstå trender i urban innovation och upptäcka klyftor där ytterligare innovationer kan vara önskvärda.
- Del 4 knyter ihop trådarna, drar allmänna slutsatser och anger var nästa steg för urban innovation skulle kunna tas och hur databaser över bästa metoder skulle kunna utvecklas i framtiden.

Rapporten bygger på ett brett spektrum av information om innovation i städer, totalt över 500 exempel, inklusive 105 innovativa projekt som lyfts fram som exempel på bästa metod inom fondens program; 116 EU-exempel från FN:s Habitat-databas över bästa metod; 100 företagsinitiativ som tillämpar den europeiska förklaringen från Business Network against Social Exclusion (EBNSC); över 70 exempel från den databas som Euronet och International Council for Local Economic Initiative besitter; 60 exempel från Good Practice in Urban Development, utarbetade av Europeiska akademien för stadsutveckling i Berlin. Dessa kompletteras av många andra källor, inklusive exempel som författarna känner till, men som inte dokumenterats, samt sådana som presenterats av organisationer som Prince of Wales Business Leaders Forum och Social Venture Network Europe.



EUROPEISKA FONDEN
för förbättring av levnads- och arbetsvillkor

■ Att förstå innovationsprocessen

Skrifter om innovation härstammar från många olika kulturer och det finns en mängd olika definitioner. Många av dem bygger på Schumpeters klassiska formulering – kommersiellt utnyttjande av en uppfinning (Schumpeter 1939). Denna rapport tar upp nyare arbeten om innovation av bland andra Tudor Rickards, som förfäktar idén att innovation är en process som börjar med en kreativ idé och slutar med tillämpning, varefter den blir rutin (Rickards 1990, 1991, 1996). Kreativitet är viktigt i alla faser. Av central betydelse är också att innovationer har en livscykel – något kan vara innovativt vid en viss tidpunkt, men kan senare komma att behöva anpassas och förnyas.

Eftersom en stads förvaltning till stor del utgörs av offentliga organ, vilka inte vanligtvis eller nödvändigtvis strävar efter kommersiell vinst, torde kriterierna för att bedöma urbana innovationer skilja sig från normala kommersiella kriterier. Dessa kriterier kan omfatta argument för allmänhetens bästa och bland vidtagna åtgärder kan återfinnas: minskat resursutnyttjande och sänkta föreningsnivåer; främjande av social sammanhållning och överbryggande av sociala klyftor; beteendepåverkan som exempelvis att få allmänheten att gå över från att använda privatbilar till att utnyttja kollektivtrafiken; större uppskattning av de potentiella fördelarna med interkulturell förståelse; stimulans till nya typer av affärsverksamhet. Dessa initiativ kan däremot, vilket är viktigt att notera, på längre sikt medföra kommersiella fördelar för de berörda städerna i det att de blir mer attraktiva, mer konkurrenskraftiga och deras livskvalitet ökar.

Följaktligen är vår definition av innovation mycket vittomfattande: en innovation är omsättandet av en ny idé i faktisk, konkret tillämpning, kommersiellt eller i den offentliga eller frivilliga sektorn. Vad som är innovativt för en stad kan vara allmängods för en annan, och till viss del är innovationsgraden beroende av betraktaren. Det är dock möjligt att bedöma innovationsgrad i ett Europaperspektiv, vilket denna rapport försöker göra.

■ Bästa metod och benchmarking

Intresset för urbana innovationer sammanfaller med bästa metod och urban benchmarking och

Dublinfonden har varit en föregångare på detta område. Den allmänna uppfattningen är att det med bästa metod i grunden menas "bra projekt, som har fungerat på andra ställen, och som skulle kunna upprepas i vår stad", i synnerhet genom aktiv tillämpning eller aktiv inläring.

■ Urban hållbarhet

Begreppet "hållbarhet" utvecklades ursprungligen inom miljöområdet, fick världsomfattande genomslagskraft i och med Brundtlandrapporten 1987 och sedan genom toppmötet i Rio 1992 och utarbetandet av lokala Agenda 21. Men 1995 års FN-toppmöte om social utveckling i Köpenhamn bekräftade den nya tanken att hållbarhet också har en stark social dimension. I denna rapport ses hållbarhet som en övergripande tanke med miljömässiga, ekonomiska, sociala och kulturella dimensioner, kort sagt flerfaldig hållbarhet. Urban hållbarhet ger sålunda en stad möjlighet att vara självförsörjande och flexibel samt att kunna anpassa sig till förändrade förhållanden i omvärlden.

■ Systematik och bedömning avseende urbana innovationer

I rapporten presenteras en "innovationsmatris" som ett verktyg för att beskriva var innovationsgnistan uppstår. En innovation förutsätter någon form av kreativt tänkande: förmågan att se ett problem på ett nytt sätt, kanske t.o.m. att omformulera det som ett helt nytt problem med en helt annan uppsättning möjliga lösningar. Ibland kan detta vara helt omvälvande, som exempelvis när det föreslogs att psykiska sjukdomar bättre kunde behandlas utanför mentalsjukhusen, eller när det slogs fast att trafikplanering inte bestod i att göra om städerna efter bilarna, utan i att begränsa biltrafiken för att kunna bibehålla stadsmiljön. Ibland är det underordnat och innebär inte något paradigmskifte, men omdefinierar inte desto mindre problemet och erbjuder sålunda en rad nya lösningar.

Följaktligen finns det ett helt spektrum av innovativa lösningar. Deras antal beror i viss utsträckning på hur de bedöms, men det är praktiskt att göra åtskillnad mellan åtminstone sju nivåer. Meta-paradigmskifte är ett helt nytt sätt att strukturera verkligheten och att se världen på; hållbarhetstanken är det tydligaste exemplet på senare år. Paradigmskifte är en

grundläggande omdefinition av ett problem inom ett särskilt område, t.ex. transporter. Grundläggande innovation är ett nytt sätt att uppnå ett specifikt mål. Bästa metod är ett enastående förverkligande av ett projekt. Bra metod är en prestation som når upp till standardnivå. Dålig metod är att fortsätta med ett förfaringsätt som har erkända svagheter. Usel metod, slutligen, arbetar medvetet mot principen om hållbar utveckling.

Det finns en mycket lång lista över möjliga ämnen och politiska områden där initiativens innovationsgrad kan värderas:

- Trafik, t.ex. begränsningar eller kollektivtransport.
- Kommunikationer, t.ex. sammankoppling av städer via kabel.
- Ekonomisk omvandling, t.ex. en stads omställning från tillverkningsindustri till tjänste- eller utvecklingsgrenar inom specifika branscher.
- Främjande av social sammanhållning.
- Skapande av bostadslösningar och medel för byggnation.
- Infrastruktur, t.ex. nya former av mer hållbara avloppssystem.
- Fritid, t.ex. nytänkande vad gäller användandet av och syftet med parker.
- Kulturella aktiviteter, t.ex. festivalstadsidén.
- Allmänna platser och skapande av gemensamma områden.
- Stadsförvaltning, t.ex. nya former för delaktighet och demokrati.
- Nya organisationsstrukturer för att möta framtida behov.
- Indikatorer, övervakning, utvärdering och benchmarking.

■ Dilemman i samband med planering av urbana innovationer

Tabellerna till del 2 visar hur innovationsmatrixen fungerar på tio sådana områden och hur kreativt tänkande och omformulering av problem har lett till en serie innovationer och bästa metoder. Dessutom presenteras ett antal problemområden och strategiska dilemman i samband med innovationsplanering, nämligen följande:

Flera dimensioner: Innovationer kan inbegripa slutprodukter, den teknologi som används, teknik och förfaranden som tillämpas, processer såsom konsultation, genomförandemekanismer, hur problem omformuleras, vem som är målgrupp, hur beteendemässiga förändringar kan uppnås och särskilda yrkesmässiga faktorer och omständigheter.

Tids- och rymdberoende: Innovationer utvecklas och förverkligas, normalt både vid en bestämd tidpunkt och på en bestämd geografisk plats. Vissa innovationer kan endast uppstå om förutsättningarna är rätt för dem.

Kulturell relativism: Finns det principer i tanken om hållbar utveckling som är oberoende av kulturella och lokala omständigheter?

Innovativa anhopningar: Innovationer är inte nödvändigtvis en enstaka företeelse, snarare tycks de hopa sig på vissa platser vid vissa tidpunkter. Rapporten ger exempel på ett antal sådana anhopningar.

Reproducerbarhet: Många projekt förefaller i princip vara reproducerbara men är det inte i realiteten, eftersom traditioner, utvecklingsnivåer och medvetandegrader skiljer sig åt för olika städer och deras respektive kulturella sammanhang.

Oförutsedda svagheter: Allteftersom en bästa metod utvecklas kan den med tiden avslöja oförutsedda eller osynliga svagheter, som i sin tur kan kräva ytterligare innovation för att man skall kunna hantera den nya problemkällan.

Att göra institutioner innovativa: Institutioner är i sig viktiga källor till innovativ potential och kan omvandlas till innovationscentrum. Detta kan exempelvis betyda att förfarandena för lokalt myndighetsutövande ändras.

■ Den ideala hållbara staden

I del 3 förs ett antal "idealexempel" på hållbara och innovativa städer fram, utifrån bästa metoder och innovationer inom ett antal ämnesområden. Vi förvånades för det första av det faktum att bästa metoder tenderar att förekomma inom specifika ämnesområden – till övervägande del runt miljömässigt hållbara frågor som exempelvis transport, avfallshantering eller energi, och för det andra av att de tenderade att vara koncentrerade till vissa specifika geografiska platser som Baden-Württemberg och Emilia-Romagna, som är

välkända för innovationer på andra områden, t.ex. industriell utveckling.

“Idealexemplen” är listade under huvudkategorierna i del 2: Miljö (transport och markanvändning, energi, avfall och utsläpp, bevarande och stärkande av naturliga ekosystem, utbildning och spridning, stadsförvaltning), ekonomi (finansiella mekanismer, skapande av sysselsättning, socialt ansvarstagande företag), sociala frågor (medbestämmande och människocentrerade miljöer) och kultur (identitet, lokal särart och medborgerlig självkänsla, social sammanhållning, förståelse över kultur- och generationsgränserna, stärkande av färdigheter, stadsförnyelse och stadskultur). Analysen visar att hittills har bästa metoder vad gäller hållbarhet till mycket stor del varit koncentrerade till miljöfrågor. Frågan uppstår: Varför skulle inte en stad, som förmår utveckla en fungerande bästa metod på ett område och som känner till sådana på andra håll, kunna utveckla liknande bästa metoder över hela hållbarhetsregistret?

■ Miljöinitiativ

Ofta tycks flera städer tillämpa mycket snarliga strategier: Inom transportsektorn: trafikzoner med hastighetsbegränsning på 30 km/tim, utbyggnad av eldriven spårtrafik med samarbete avseende traditionell järnväg, resekort, täta nätverk av cykelbanor med företrädare för cyklister i signalövervakade korsningar. Inom energisektorn: stadstäckande energirevisioner, lokala “uppvärmningsöar” baserade på samgenerering av värme och kraft, progressiva energiavgifter avsedda att straffa slösaktiga användare. Inom avfall/utsläpp: separat uppsamling av organiskt avfall, stadstäckande övervakning av luftkvaliteten. Städer som tillämpar liknande innovationer tenderar att ligga nära varandra geografiskt, t.ex. de “transport-innovativa” städerna i sydvästra Tyskland/östra Frankrike/norra och centrala Schweiz (Karlsruhe, Freiburg, Mulhouse, Basel, Zürich) och norra och centrala Italien (Bologna, Perugia, Orvieto, Spoleto), samt de “energi-innovativa” städerna i södra Tyskland/norra Schweiz/Österrike (Saarbrücken, Zürich, Wien). Andra innovationer, t.ex. företrädare för cyklister, solvärme och separat hantering av organiskt avfall, förefaller vara mer vitt spridda. I vissa fall kan förklaringen ligga i att

omständigheterna kräver innovation: bilägandet är som tätast i södra Tyskland, även om inte alla städer i det området är lika innovativa. I andra fall är förklaringarna mer obestämbara – lösningar som involverar solenergi är inte mer koncentrerade till städer med fler soltimmar och inte heller är energi-innovationer i allmänhet oftare förekommande i städer med kallare klimat.

■ Ekonomiska initiativ

På det ekonomiska området ägnar man sig åt att skapa tillgång till kapital för marginaliserade samhällen, förbättra utbildning och fortbildning för svåranställda, främja etnisk integration inom företag, inrätta gröna affärsinitiativ, finna innovativa sätt för att undvika övertalighet och skapa nya arbetstillfällen. Huruvida dessa planer får genomslag är beroende av två faktorer, för det första hur företagsansvar diskuteras i de olika länderna och för det andra vilka incitament-strukturer som används i städerna, regionerna och länderna. Eftersom många av dessa initiativ är beroende av verksamheten i företagen, har vi inte identifierat specifika städer eller regioner där förekomsten av sådana initiativ är särskilt stor.

■ Sociala initiativ

På det sociala området är det viktigaste att ge människor möjlighet att påverka sin situation. I synnerhet i mindre gynnade områden finns det ett stort antal initiativ som syftar till att göra människor mer direkt delaktiga i beslutsfattandet, dock inte på ett enbart symboliskt sätt. Detta uppnås genom ett stort antal samrådsförfaranden. Man har i allt större grad koncentrerat sig på att finna innovativa lösningar på problemet med de bostadslösa, i synnerhet genom initiativ som syftar till att ge hjälp till självhjälp. Här är kanske tidningen *Big Issue* det främsta exemplet, vilket har kopierats i ett flertal länder. Tidningsförsäljarna får en del av lösnummerpriset så att de kan bättra på sina chanser. På samma sätt har det franska projektet “foyer” som integrerar bostad och utbildning, kopierats. En annan typ av åtgärder är att mer medvetet involvera sådana grupper som barn, kvinnor och äldre i planeringsprocessen. Framförallt de nordiska länderna ligger mycket långt framme på detta område, även om ett antal intressanta initiativ återfunnits i exempelvis Wien.



■ **Kulturella initiativ**

Insikten att förståelse för lokal kultur spelar en nyckelroll för urban hållbarhet är relativt ny. Det betyder att man inser att tillvaratagande av det unika hos varje plats har en stark inverkan på medborgarnas motivation, identitet och välfärd. Denna insikt kan manifesteras i evenemang lika väl som genom skapande av platser och områden som har verklig betydelse för lokalbefolkningen. De många exemplen sträcker sig från festivaler till återupptäckande av lokala traditioner och program för medborgerlig självkänsla – evenemang som för samman olika generationer och kulturer. En viktigt sidoeffekt är det sätt på vilket vissa kulturella program kan initiera stadsförnyelse. Detta sker ofta genom att konstnärer tar över överblivna byggnader, varigenom alla typer av besläktad ekonomisk och social aktivitet framkallas. Exempel återfinns över hela Europa, däribland Häckische Höfe i Berlin, Kaapelitehdas i Helsingfors, Temple Bar i Dublin och Custard Factory i Birmingham.

■ **Att stimulera till innovation**

I den sista delen försöker vi sammanfatta de viktigaste slutsatserna av studien och ange vad vi anser vara viktigt för städerna om de vill fortsätta innovationsprocessen för att uppnå hållbarhet.

Enligt vår uppfattning bör man i planeringen ta med två nya paradigmer, nämligen

- 1) principen “att uppnå mer med hjälp av mindre”, och
- 2) en övergång från enkel till flerfaldig hållbarhet.

■ **Att uppnå mer med hjälp av mindre**

I nyligen publicerade rapporter från Romklubben, i synnerhet *Factor Four – Doubling Wealth, Halving Resource Use*, föreslås att åtminstone fyra gånger så mycket välstånd kan genereras ur de resurser som för närvarande används genom att tillämpa principen “att uppnå mer med hjälp av mindre”. Dessa sträcker sig från att producera hyperbilar, via droppbevattning genom nedgrävda rör till elektronisk handel som minskar resekostnaderna. Men i nämnda rapport sägs också att de befintliga tillvägagångssätten håller aktörerna i ett jängrepp. Om detta gick att undvika, skulle “faktor fyra” kunna skapa en form av lönsam ekokapitalism som involverar

alla aktörer i staden – näringsliv, lokala myndigheter och konsumenter – vilka tillsammans kan arbeta för att göra den egna staden mer hållbar. Det ligger särskilt i näringslivets eget intresse att bli mer hållbart, i det att det ligger en potential för lönsamhet i detta.

■ **Att gå från enkel till flerfaldig hållbarhet**

På lokal nivå tolkas hållbarhet, som redan framgått i del 3, till stor del i miljötermer, även om det råder en allt större insikt om att den sociala och ekonomiska hållbarheten spelar en integrerad roll i utvecklandet av ett hållbart samhälle. Det finns mycket få projekt i databaserna som uppvisar en flerfaldig metod för att uppnå hållbarhet i alla, eller de flesta, dimensionerna:

- Quartiers en Crise (Belgien)
- Kemi-Torneå (Finland)
- Berlin-Prenzlauer Berg (Tyskland)
- München-Riem (Tyskland)
- Duisburg-Marxloh (Tyskland)
- Freiburg (Forum Vauban) (Tyskland)
- Oslo (Gamla stan) (Norge)
- Vitoria (Spanien)
- Ruhr (Emscher Park) (Tyskland)

Av dessa fallstudier drar vi slutsatsen att för att städerna skall kunna utveckla en flerdimensionell hållbarhetspolitik, måste vissa nyckelåtgärder vidtas, nämligen att

- 1) säkerställa att en integrerad hållbarhetstanke byggs in i organisatorisk metod,
- 2) se över alla aspekter som förekommer i ett stadsområde, för att utröna hur var och en av dem bidrar till hållbarheten,
- 3) utveckla synliga projekt som arbetar med problemet med att hållbarhet vanligtvis inte är synlig,
- 4) utveckla och inrikta sig på en ny målgrupp, i synnerhet näringslivet: nästa centrala innovation är att finna en metod att göra hållbar affärsverksamhet kommersiellt förnuftig.

■ **Att få det att hända: fyra huvudelement**

Vi identifierar följande fyra huvudelement i den process som leder till innovation:

1. Nya aktörer, nya roller

Innovation härrör ofta inte från etablerade organisationer, utan från icke-organiserade privatpersoner eller grupper, inklusive radikala och alternativa sådana samt aktivister som förebådar en möjlig framtida livsstil, vilket har påverkat konventionella beteendemönster långsamt och stötvist. Mest noterbart har i detta sammanhang varit självförsörjningstanken och praktiskt genomförd återvinning. Sådana påtryckargrupper har kunnat föra fram underliggande frågor, t.ex. ekologiskt boende, social bostadspolitik, alternativa finansieringsmekanismer och återvinningskoncept på den politiska arenan. Deras svagheter är att de vanligtvis saknar medel och resurser för att genomföra sina idéer och att om de har detta, har de ofta problem med kontinuitet och stabilitet. Av detta skäl är förhållandet till officiella instanser och erkännandet från deras sida av yttersta vikt.

Tanken på ett näringsliv inriktat på urban hållbarhet har fram tills nyligen förefallit vara en motsägelse i sig. Men det är trots allt näringslivet som utvecklat tanken bakom ansvars-kännande företagande. Samtidigt som den klassiska välfärdsstaten blivit hotad, har städer behövt förändras: partnerskapstanken har därför blivit central, och detta i sin tur har fått många företag att börja tänka på vad och hur de producerar.

Särskilda organisationsformer kan spela en nyckelroll för att komma över dessa hinder. De delas in i följande kategorier:

- Hjärntruster.
- Inspiratörer, t.ex. Common Ground.
- Aktionskonsulter, t.ex. Econtur i Bremen, Tyskland och URBED i Storbritannien.
- Kampanjaktivister, t.ex. Jordens vänner och Greenpeace.
- Aktionsorienterade organisationer, t.ex. Groundwork och Jordens vänner.
- Stödtjänster, t.ex. International Council for Local Economic Initiatives (ICLEI), nu ett globalt nätverk, och liknande leverantörer av databaser.

- Nätverk, t.ex. European Business Network for Social Cohesion, European Foundation Centre i Bryssel, som har en initiativgrupp för företagande medborgare eller miljöinriktade nätverk, t.ex. International Hotels Environmental Initiative.

En liknande roll spelas av hängivna privatpersoner som ofta kämpar mot det etablerade byråkratiska maskineriet. Detta understryker betydelsen av kriser som utlösande faktorer för innovation. Det som är absolut nödvändigt för att maximera potentialen så att olika aktörer skall kunna agera på ett hållbart sätt i sin urbana miljö - oberoende av om det rör sig om enskilda personer, företag eller fackföreningar - är det regelverk och de stimulansåtgärder som statliga myndigheter tillämpar för att ge möjligheter och incitament för att sprida innovationscykeln.

2. Nya incitament, nya regelverk

Nästa innovativa tyngdpunkt kommer troligen att vara skapande av regelverk och incitament, t.ex. att skapa rabattsystem för effektivt energiutnyttjande; att försöka uppnå hållbarhetsmål, t.ex. genom höjda bensinskatter för att stödja kollektivtrafiken; strängare kontroll av och garantimekanismer gällande oligopolistiska bankinstitutioner; nya initiativ som t.ex. att belöna frivillig verksamhet.

3. Integration – Att bryta ned experternas barriärer

De innovationer som troligen kommer att få störst genomslagskraft i nästa fas är de som integrerar många hållbarhetsaspekter i ett projekt. Detta får kraftiga återverkningar för de sätt på vilka städer sköter sin verksamhet – för det första måste de diversifiera sin färdighetsbas, för det andra måste de omskola befintlig personal till att anta ett bredare, mer "holistiskt" synsätt, och för det tredje måste de inrätta nya typer av underavdelningar som hanterar fler frågor. Vidare måste den befintliga strukturen för stadsförvaltning, där valda obetalda kommunalråd har den yttersta kontrollen över stadens verksamhet, prövas på nytt. Sådana grupper som för närvarande är uteslutna – frivilligorganisationer och intressegrupper – måste ingå i en ny typ av närdemokrati.



4. Spridandet av bästa metod – Informationsflödernas roll

När dessa grundläggande innovationer väl gjorts, kommer de troligen att ge upphov till andra. Vi sade i början av rapporten att bästa metod kan ses på två sätt: för det första som europeisk bästa metod som det bara kommer att finnas få exempel på, och för det andra som bästa metod i en specifikt sammanhang. I det senare fallet ligger det en otrolig utmaning i att få det stora flertalet europeiska städer, små som stora, i nivå med dem som lyckas bäst. Detta kräver en större satsning när det gäller att främja bästa metod och att tänka igenom och bedöma de mest effektiva spridningssätten.

En huvudrekommendation är behovet av att utvärdera databasernas användning och inverkan, kopplat till en noggrann bedömning av övriga sätt genom vilka städer kan lära av varandra, bland annat nätverk, konferenser och sammankomster. Databaser har spelat en nyckelroll för att sprida information om innovationer, men det förekommer många tekniska problem i samband med dem (användning av kriterier; behovet av jämvikt mellan det specifika och det generella; källan som datan kommer ifrån; brist på historiska data långt bakåt i tiden, vilket är resultatet av att flera av de mest välkända fallen av urban innovation under de senaste fyrtio åren har uteslutits; dubbelförekomster i flera databaser) och många databaser har inte de resurser som krävs för att de skall kunna hållas uppdaterade eller utvecklas.

Databaserna tenderar också att innehålla mer information om offentliga åtgärder och att undervärdera betydelsen av, till exempel, företag och fackföreningar. Ofta saknas också sammanhang, såsom beskrivningar av mekanismer som skatteincitament eller regelverk, som använts för skapa en hållbar urban utveckling i första rummet.

Vår analys av databaser understryker det faktum att ett nyckelområde där nästa innovationsvåg krävs är distribution och spridning. Många bästa metoder är inte synliga.

Städer är i allmänhet dåliga på och fantasilösa när det gäller att berätta historien bakom deras egen utveckling. I del 4 återger vi dock undantaget: Montpellier – ett sällsynt exempel på en stad som projicerar sig mot allmänheten, inklusive besökare. Sådana synlighetsstrategier tror vi skulle kunna vara ett effektivt sätt att vinna stöd för de omfattande förändringar i livsstil som en hållbar urban utveckling kommer att kräva.

Det finns en grundläggande fråga: I vilken utsträckning kan mikroinnovationer, av det slag som beskrivs i denna rapport, ändra makromiljön i riktning mot en hållbar utveckling? Vad bör komma först: De mindre pilotprojekten som inspirerar och som kanske leder till större förändringar, eftersom de kopieras och sålunda över tiden kan bidra till att ändra incitament och regelverk mot en hållbar utveckling? Eller förändringar av makroordningen, så att det skapas en bra grogrund för att pilotprojekt överhuvudtaget skall kunna uppstå? Det råder delade meningar om detta, men det är helt säkert att ingen stad kan leva med enbart kontinuerlig innovation.

Trots detta når många städer inte upp till sin kapacitet och enstaka exempel behöver inte betyda att staden som helhet är innovativ. Fler innovativa metoder måste finnas som kan sprida de exempel som bästa metod-städer uppvisar, så att de uppmärksammas och kopieras av de långsammare städerna. Här kan Europa ta lärdom av andra – exempelvis av USA – vad gäller utvecklandet av innovativa finansiella strukturer.

Slutligen måste vi komma ihåg att innovationer har en livscykel. Innovationsspridningen, hela vägen från meta-paradigmskiftet, har skett mycket snabbare och har varit mer långtgående på miljöområdet än vad gäller ekonomisk och social hållbarhet, och arbetet mot att skapa kulturell hållbarhet har knapp påbörjats. Därför måste prioritet läggas vid att uppmuntra aktiva aktörer att påskynda själva den innovativa processen.

Forskningsgruppen

Denna rapport har författats av Peter Hall och Charles Landry för fondens räkning. Peter Hall är professor i planering vid Bartlett School of Architecture and Planning, University College London och professor emeritus i stads- och regionalplanering vid University of California, Berkeley. Charles Landry är grundare av och direktör för Comedia – Storbritanniens ledande konsultbyrå för planering av kulturella aktiviteter – samt författare till en sammanfattning av denna rapport.



PUBLIKATIONER

YTTERLIGARE LITTERATUR OM HÅLLBARA STÄDER

Fondens publikationer kan beställas från Europeiska unionens officiella försäljningskontor eller från Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer, L-2985, Luxemburg. När inga priser anges, kan dokumentet rekvideras kostnadsfritt från fonden.

- 1. Redefining Concepts
Challenges and Practices of
Urban Sustainability**
Kat.nr SX-07-97-830-EN-C
28,00 ecu
- 2. Towards an Economic
Evaluation of Urban
Innovative Projects**
Kat.nr SX-07-97-062-EN-C
20,00 ecu
- 3. European Cities in Search of
Sustainability - A Panorama of
Urban Innovations in the
European Union (endast på
engelska och franska)**
Kat.nr SX-03-97-943-EN-C
7,00 ecu

**4. Innovations for the
Improvement of the Urban
Environment – A European
Overview**
Kat.nr SY-80-93-088-EN-C
56,00 ecu

**5. Innovations for the
Improvement of the Urban
Environment – Austria-
Finland-Sweden**
Kat.nr SY-01-96-575-EN-C
36,50 ecu

**6. Perceive – Conceive – Achieve
– The Sustainable City – A
European Tetralogy (endast på
engelska och franska)**

I. Urban Eco-auditing and Local
Authorities in Europe
Kat.nr SY-79-95-001-EN-C
15,00 ecu

II. The SMEs and the
Revitalization of the European
Cities
Kat.nr SY-79-95-002-EN-C
20,00 ecu

III. Transport and Public Spaces:
The Connective Tissue of the
Sustainable City
Kat.nr SY-79-95-004-EN-C
20,00 ecu

IV. Functionality, aesthetics and
the desirability of the sustainable
city
Kat.nr SY-79-95-004-EN-C
20,00 ecu
Volymerna I till IV: 65,00 ecu

**7. What Future for the Urban
Environment in Europe:
Contribution to HABITAT II**
Kat.nr SY-95-96-495-EN-C
16,50 ecu

YTTERLIGARE INFORMATION

För ytterligare information om
detta projekt kontakta:
**Europeiska fonden för
förbättring av levnads- och
arbetsvillkor**
Informationscentret
Wyattville Road, Loughlinstown,
Co Dublin, Irland
Tfn. (353-1) 204 31 00
Fax (353-1) 282 64 56
E-post: postmaster@eurofound.ie

© Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor. Kopiering tillåten med angivande av källan, dock inte för kommersiellt bruk, om en kopia skickas till Dublinfonden.

Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor

Wyattville Road, Loughlinstown, Co Dublin, Irland

Tfn. (353-1) 204 31 00

Fax (353-1) 282 64 56

E-post: postmaster@eurofound.ie

EF/97/56/SV



BYRÅN FÖR EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
OFFICIELLA PUBLIKATIONER

